

**Uchwała Nr XVI/161/16
Rady Miejskiej w Brusach
z dnia 28 grudnia 2016 r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.)

**Rada Miejska
uchwała, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

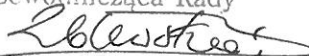
§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Brus.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

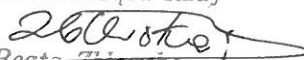
Przewodnicząca Rady

Beata Zblewska

Uzasadnienie:

Na podstawie art.176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016r. poz. 575 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny. Program ten ma na celu utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w zakresie przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez pracę z rodziną i wzmocnienia zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny. Planowane działania stanowią kontynuację, ugruntowanie i intensyfikację Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2012-2015.

Przewodnicząca Rady

~~Beata Zbiewska~~

Załącznik
do UCHWAŁY NR XVI/161/16
Rady Miejskiej w Brusach
z dnia 28 grudnia 2016r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2016-2018

Brusy, 2016 rok

I. Wstęp

Preambuła do ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznacza podstawę regulacji prawnej oraz cele, które powinny przyświecać wsparciu rodzinom, które tego wymagają:

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności,
dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci,...”

Dobro dziecka oraz dobro rodziny jako podstawowej komórki społecznej, przy założeniu, że dobro dziecka powinno być stawiane zawsze na pierwszym miejscu powinno wyznaczać wszelkie działania w obszarze pomocy rodzinie. Ustawa wskazuje również warunek konieczny dotyczący współpracy osób, instytucji publicznych i społecznych pracujących z dziećmi i rodziną.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Zadanie, o którym mowa, jednostki samorządu terytorialnego realizują we współpracy ze wszystkimi instytucjami i służbami zajmującymi się problemami rodziny jako zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania prawidłowo swoich funkcji.

Analizy socjologiczne wskazują, że ciągłość i zmienność to komplementarne właściwości rodziny. System, jakim jest rodzina, podlega nieustannym zmianom związanymi zarówno z ogólnymi przemianami społecznymi, cywilizacyjnymi, jak i zmianami rozwojowymi poszczególnych swych jednostek. Zmiany te, pomimo ich intensywności oraz powszechności nie mogą wpłynąć na ciągłość rodziny jako naturalnego środowiska życia człowieka, powodują jedynie przeobrażenia w jej strukturach i jej członkach. Współczesna rodzina musi zmagać się szeregiem zagrożeń powodujących zaburzenia w jej funkcjonowaniu. Osłabienie instytucjonalnego charakteru rodziny, zmiany demograficzne objawiające się zmniejszoną dzietnością, uzależnienia i przemoc, ewolucje gospodarcze, postępująca globalizacja

wpływają na niewystarczające zaspokojenie potrzeb wszystkich swych członków, dysfunkcyjność systemu rodzinnego.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 jest dokumentem konsekwentnym odnośnie polityki wsparcia rodziny zarówno szczebla krajowego, jak i lokalnego. Jego założenia są zgodne przede wszystkim z:

- ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.)
- ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.),
- Wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020,
- Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Chojnickiego na lata 2015-2017,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brusy na lata 2015 -2020.

Zespół ds. budowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brusy na lata 2015 -2020, dokonując analizy SWOT, wyodrębnił rodzinę zagrożoną wykluczeniem społecznym jako jeden z pięciu najważniejszych obszarów problemowych gminy Brusy i umieścił jako pierwszy cel strategiczny wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w gminie Brusy

Gminę miejsko – wiejską Brusy zamieszkuje 14 323 mieszkańców¹. Strukturę demograficzną mieszkańców gminy i jej zmiany na przestrzeni ostatnich 3 lat wskazuje poniższa tabela:

Grupy wiekowe	2013	2014	2015
przedprodukcyjny	3503	3465	3451
produkcyjny	8682	8724	8808
poprodukcyjny	1961	2028	2064

*Struktura mieszkańców miasta i gminy Brusy według grup wiekowych w latach 2013-2015.*²

Dane demograficzne wskazują na stały wzrost ludności miasta w wieku poprodukcyjnym. Równocześnie na podstawie rankingu GUS, Brusy zajmują 4 miejsce wśród miast o najwyższym przyroście naturalnym na 1000 ludności (stan na 31.12.2014r.). Oba te wskaźniki muszą znaleźć odzwierciedlenie w ramach polityki społecznej gminy z zakresu usług wsparcia rodziny.

Obraz trudnej sytuacji życiowej mieszkańców miasta i gminy Brusy pomagają zobrazować statystyki z pomocy społecznej:³

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2013	ROK 2014	ROK 2015
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY i WSPARCIA			
Liczba osób	2135	2173	2035
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE			
Liczba osób	875	810	929
W tym: osoby długotrwale korzystające	307	311	511
Wiek 0-17	524	523	676
Wiek produkcyjny	320	254	262
Wiek poprodukcyjny	31	33	29
Liczba rodzin	533	497	496
Liczba osób w rodzinach	2135	1991	1898

¹GUS Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2016 r.

² GUS Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym

³ Ocena zasobów pomocy społecznej za 2015rok

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach objął 2015r. pomocą i wsparciem 496 rodzin, łącznie 2035 osób. Najczęstsze powody udzielania pomocy osobom i rodzinom:

Powody	Liczba rodzin		
	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Ubóstwo	533	497	496
Sieroctwo	399	363	344
Bezdomność	X	X	X
Potrzeba ochrony macierzyństwa	3	5	4
W tym wielodzietność	155	250	281
Bezrobocie	92	188	222
Niepełnosprawność	217	197	144
Długotrwała lub ciężka choroba	142	151	167
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	43	38	36
Przemoc w rodzinie	8	5	4
Alkoholizm	1	0	1
narkomania	3	22	20
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	X	X	X
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	5	0	0
Trudność w integracji osób które otrzymały status uchodźcy	X	X	X
Zdarzenie losowe	X	X	X
Sytuacja kryzysowa	0	0	4
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	X	X	X

Powody trudnej sytuacji życiowej mieszkańców gminy Brusy⁴

Potrzeba ochrony macierzyństwa, niepełnosprawność, bezrobocie i przede wszystkim ubóstwo to najczęstsze przyczyny udzielania pomocy przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach. Powody te utrzymują się od lat na stałym poziomie. Przedstawione powyżej trudne sytuacje rodzą zapotrzebowanie na różne formy pomocy.

⁴ Tamże

Najczęściej realizowane formy wsparcia udzielane przez MGOPS w Brusach w latach 2013 - 2015 przedstawia poniższa tabela.

Rodzaje świadczeń	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia.		
	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Zasiłek okresowy	94	93	99
Zasiłek celowy	235	231	187
Schronienie	3	5	3
Posiłek	652	657	797
Sprawienie pogrzebu	X	X	X
Zasiłek stały	51	57	57
Usługi opiekuńcze w tym specjalistyczne	11 0	10 1	11 1
Zasiłek celowy w formie biletu kredytowego	X	X	X
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	X	X	X

Świadczenia z zakresu zadań własnych i zleconych w gminie Brusy⁵

Tabela wskazuje, że poziom udzielanego wsparcia w ramach działalności tut. Ośrodka pozostaje na stałym poziomie. Zauważalny spadek w 2015r. nastąpił w świadczeniu finansowym – zasiłku celowym.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach w ramach swojej działalności w latach 2013-2015 r. zatrudniał 2 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze dla osób niesamodzielnych z terenu miasta Brusy oraz w 2014 r. i 2015 r. specjalistę dla dziecka, któremu zapewniono wsparcie w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W analizowanych latach, MGOPS w Brusach był beneficjentem rządowego Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i obejmował wsparciem asystenta rodziny tego potrzebujące.

⁵ Tamże

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza⁶			
	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	5	6	5
Liczba asystentów rodziny	1	2	1
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	1	2	3
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	2 006	4 700	8 756

Na terenie miasta i gminy Brusy, w omawianym okresie, nie funkcjonowała żadna rodzina wspierająca, która na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma być instrumentem mającym na celu wsparcie rodziców biologicznych w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci.

Bezrobocie, pomimo wyraźnego spadku, nadal pozostaje jednym z dominujących powodów przyznania pomocy społecznej i wiąże się z negatywnymi skutkami społecznymi, ekonomicznymi w znacznym stopniu obciążając i zaburzając prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Szczegółowe dane dotyczące bezrobotnych:

Wyszczególnienie	Rynek pracy⁷		
	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Bezrobotni ogółem	1076	959	844
Bezrobotni długotrwale ogółem	572	566	471
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	196	119	100

Analiza wniosków wpływających do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach w zakresie podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego pomoże zobrazować skalę problemu alkoholowego. Do GKRPA w Brusach w 2015 roku wpłynęły 22 takie wnioski, w 2014 r. – 23.

⁶ Tamże

⁷ Tamże

Skalę zjawiska przemocy, jako intencjonalnego działania lub zaniechania jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powoduje cierpienia i szkody, zobrazuje zakres działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy działającego przy Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Brusach. W 2015 Zespół objął procedurą „Niebieskiej Karty” 49 rodzin, w tym 13 z terenu miasta Brusy (w 2014 r. - 58 rodzin). W 28 rodzinach wszczęto procedurę (pierwszorazowe podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie). Zespół objął wsparciem 161 osób, w tym 52 kobiet, 59 mężczyzn i 50 dzieci. Złożoność problemu przemocy i długofalowość skutków czyni go jednym z ważniejszych na mapie problemów społecznych mieszkańców miasta i gminy Brusy.⁸

Dodatkowy obraz rodzin borykających się z problemem uzależnień i przemocy na terenie naszej gminy oddaje także intensywność porad i konsultacji udzielanych w jedynym działającym na terenie miasta Punkcie konsultacyjnym – punkcie pomocy specjalistycznej. W 2015 r. porad udzielało 3 psychologów, 2 specjalistów psychoterapii uzależnień oraz prawnik. W ramach działalności Punktu zapewniono w 2015 r. 884 osobo/porad, w 2014r. - 778, w 2013r. – 663.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach wynika, iż w rodzinach zastępczych umieszczono 9 dzieci z terenu gminy Brusy (dane na dzień 31.10.2016r.). W obrębie gminy funkcjonuje 7 rodzin zastępczych niezawodowych (2 niespokrewnione, 5 spokrewnionych) i 1 rodzinny dom dziecka.

⁸ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brusy na lata 2015-2020

III. Cele programu

Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

- 1) Wzmocnienie roli i funkcji rodziny.
- 2) Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.
- 3) Integracja i wzmocnienie działań interdyscyplinarnych na rzecz rodzin przeżywających trudności.

IV. Odbiorcy programu

Adresatami Programu są rodziny z terenu gminy Brusy dotknięte patologią, przemocą, problemem uzależnień, zagrożone wykluczeniem społecznym, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

V. Zadania

1. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny.

Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji	Wskaźniki realizacji	Zakładane rezultaty
1.	Promocja i integracja rodzin i społeczności lokalnych	Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	2016-2018	- liczba i rodzaj działań promocyjnych, integracyjnych - liczba odbiorców	1. Integracja rodzin w ramach środowiska lokalnego 2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców. 3. Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi.
2.	Inicjowanie i wspieranie realizacji programów przeciwdziałających patologii wśród dzieci i młodzieży	Miejsko – Gminny Ośrodek Społecznej w Brusach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach, Placówki oświatowe	2016-2018	- liczba i forma programów profilaktycznych, - liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi,	
3.	Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania czasu wolnego rodzin i poszczególnych jej członków	Miejsko – Gminny Ośrodek Społecznej w Brusach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach, Placówki oświatowe, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	2016-2018	- liczba i rodzaj organizowanych form, - liczba rodzin, osób uczestniczących,	

2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.						
Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji	Wskaźniki realizacji	Zakładane rezultaty	
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	Miejsko – Gminny Ośrodek Społecznej Pomocy w Brusach, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	2016-2018	- liczba i formy udzielonej pomocy, - liczba rodzin objętych pomocą	1. Podniesienie bezpieczeństwa bytowego rodziny. 2. Podniesienie kompetencji opiekunów – wychowawczych rodzin. 3. Poszerzenie oferty wsparcia rodziny.	
2.	Zapewnienie wsparcia asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekunów - wychowawczych	Miejsko – Gminny Ośrodek Społecznej Pomocy w Brusach,	2016-2018	-liczba asystentów, - liczba rodzin, których objęto wsparciem asystenta rodziny		
3.	Zabezpieczenie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	Miejsko – Gminny Ośrodek Społecznej Pomocy w Brusach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach	2016-2018	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego, - liczba osób i udzielonych porad, - liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy		
4.	Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie pełnienia prawidłowo funkcji opiekunów -wychowawczych	Miejsko – Gminny Ośrodek Społecznej Pomocy w Brusach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach	2016-2018	- liczb i rodzaj szkoleń, warsztatów, konsultacji, - liczba rodzin objętych działaniami,		

5.	Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem ze względu na uzależnienia, przemoc rodzinną, niewydolność wychowawczą, niepełnosprawność lub długotrwałą chorobę	Miejsko – Gminny Ośrodek Społecznej Pomocy w Brusach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach, Zespół Interdyscyplinarny, Posterunek Policji w Brusach	2016-2018	- liczba rodzin objętych monitoringiem,	
6.	Organizowanie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Gmina Brusy, – Gminny Ośrodek Społecznej Pomocy w Brusach, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	2016-2018	- liczba placówek wsparcia dziennego, - liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem palcówek,	
3. Integracja i wzmocnienie działań interdyscyplinarnych na rzecz rodzin przeżywających trudności.					
Lp.	Nazwa zadania	Realizatorzy	Okres realizacji	Wskaźniki realizacji	Zakładane rezultaty
1.	Doskonalenie kompetencji służb pracujących w obszarze pomocy rodzinie	Miejsko – Gminny Ośrodek Społecznej Pomocy w Brusach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach, Zespół Interdyscyplinarny, Posterunek Policji w Brusach, Placówki oświatowe	2016-2018	- liczba i rodzaj szkoleń, - liczba osób przeszkolonych,	1. Podniesienie profesjonalizmu służb pracujących w obszarze pomocy rodzinie. 2. Ugruntowanie i podtrzymywanie współpracy służb w obszarze rodziny.
2.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na	Miejsko – Gminny Ośrodek Społecznej Pomocy	2016-2018	- liczba spotkań, narad, - liczba uczestników,	

	rzecz rodziny	w Brusach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach, Zespół Interdyscyplinarnej, Policja, pedagogi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach, Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe			
3.	Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Miejsko – Gminny Ośrodek Społecznej Pomocy w Brusach	2016-2018	- wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w pieczy zastępczej, - liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,	

VI. Źródła finansowania

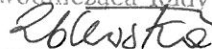
Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 odbywać się będzie w ramach środków budżetu gminy, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Z uwagi na długofalowość realizacji Programu oraz ilość jednostek i organizacji realizujących Program, środki finansowe na zabezpieczenie poszczególnych zadań będą uwzględniane corocznie, na bieżąco w planach finansowych poszczególnych realizatorów.

VII. Monitorowanie i ewaluacja

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach. Monitoring i ewaluacja Programu ma charakter ciągły. Na podstawie danych dotyczących stopnia osiągnięcia podanych wskaźników realizacji zadań, dokonana zostanie ocena stopnia realizacji założeń Programu corocznie i powstanie sprawozdanie przedkładane Radzie Miejskiej w Brusach w terminie do 31 marca każdego roku następującego po roku sprawozdawczym.

Przewodnicząca Rady

Beata Zblewska